

МЦПД

Міжнародний
Центр
Перспективних
Досліджень

01001, Україна, м. Київ, вул. Інститутська, 14, офіс 10
Тел. (044) 279-88-23 | office@icps.kiev.ua | www.icps.com.ua

Inside Ukraine

10 липня 2015 року
№ 49

Зміст

Державні рішення	1
Патрульна поліція vs корупція в прокуратурі	1
Ініціативність Києва як запобіжник від зовнішніх сценаріїв щодо Донбасу	3
Економічна ситуація	6
Греція та Україна: точки дотику.....	6
Політична конкуренція	9
Можливий сценарій перезавантаження влади на 2016 рік	9
Боротьба за Дніпропетровськ, Одесу і Харків	10

Державні рішення

Створення патрульної поліції у Києві є першим прикладом в Україні, коли зміни до законодавства поєдналися зі спробою створити нову інституцію і такими новаціями як прозорий відбір співробітників, їх навчання новим процедурам, стандартам і вмінням, а також відповідне фінансове забезпечення. Вже за місяць можна буде оцінити, чи подібний комплексний підхід дозволив покращити ситуацію з рівнем злочинності, безпекою на дорогах і, що головне – довірою громадян до правоохоронців.

Водночас перед правоохоронними органами стоїть набагато амбіційніше завдання – активізувати боротьбу з корупцією. Цього неможливо досягти з нинішнім темпом проведення реформи прокуратури, відсутністю покарання для корумпованих прокурорів і бажанням Президента використовувати Генпрокуратуру та нові антикорупційні відомства у політичних цілях.

У питанні Донбасу безініціативність Києва призвела до того, що західні партнери почали схилити українську владу до одностороннього виконання мінських домовленостей у частині конституційної реформи та проведення місце-

вих виборів на Донбасі. Київ поєднує політичні поступки Заходу з посиленням економічної ізоляції ДНР-ЛНР і Криму. Аналогічно, проросійські бойовики показово погоджуються на присутність міжнародних спостерігачів на виборах і демілітаризацію Широкиного, водночас посилюючи концентрацію військ у районі Донецька для можливої ескалації.

Враховуючи національні інтереси, Київ може погодитися на «замороження конфлікту» лише в обмін на серйозні економічні та політичні поступки з боку західних партнерів. Щоб уникнути зовнішнього тиску, українській владі варто краще вибудовувати комунікацію з міжнародними гравцями, пропонуючи власний порядок денний і вимагаючи послідовного виконання мінських домовленостей, які за останні півроку неодноразово порушувалися Росією та підконтрольними їй бойовиками. Притягнення до відповідальності винних у трагедії МН-17 може стати серйозним аргументом для зміни риторики західних партнерів, для яких підписання Мінську-2 створило ілюзію припинення вогню.

Патрульна поліція vs корупція в прокуратурі

Запуск патрульної поліції у Києві став поки що першим реальним результатом довготрива-

лого процесу реформування МВС. Майже рік було втрачено на обговорення концепції май-

бутньої реформи та організацію пілотного проєкту у Львові, який без змін до закону про міліцію, а головне – без зміни стандартів і процедур функціонування відомства – не міг бути ефективним. Натомість від моменту запуску конкурсного відбору нових патрульних до їх першого патрулювання пройшло менше півроку. Це ще раз свідчить про те, що політичної волі та бачення необхідних змін цілком достатньо для проведення реформ.

Реформи вимагають політичної волі та бачення змін.

Про результативність нової патрульної поліції можна буде судити вже буквально через місяць. Поки що очевидним є те, наскільки спраглим є українське суспільство до змін і до історій успіху. Якщо раніше громадяни уникали контактів з міліціонерами, ажіотаж у соціальних мережах і ЗМІ зробив нових поліцейських справжніми медійними персонажами, що може стати першим кроком до відновлення довіри суспільства до правоохоронних органів. Для цього необхідно, щоб патрульна поліція у Києві продемонструвала свою ефективність, зокрема у питанні покращення безпеки дорожнього руху та подоланні хвилі квартирних крадіжок у столиці.

Прискіплива увага громадськості вимагає від поліції результатів і мінімуму помилок.

Створення патрульної поліції від інших урядових ініціатив відрізняється кількома параметрами.

По-перше, була створена нова інституція, відбір кадрів до якої був прозорим, але який повинен продовжуватися протягом всього першого етапу реалізації реформи. Як показує грузинський досвід, для відбору кількох тисяч кваліфікованих і некорумпованих співробітників потрібно кілька хвиль «відсіювання», оскільки остаточні висновки про професійну придатність частини кадрів можна зробити лише на основі їх дій у реальних умовах, а не лише під час тестування та навчання.

По-друге, крім нових інституцій, для проведення реформ необхідні нові процедури, стандарти та вміння. Під час навчання акцент робився не на теорію, а на вивчення 500 процедур-сценаріїв, у межах яких повинні діяти нові патрульні. Автор змін Ека Згуладзе прагне

Реформа – це нові процедури, стандарти та вміння.

змінити сам принцип функціонування поліції, яка має перетворитися з карального у сервісний орган.

По-третє, запорукою нової якості поліції має стати високий рівень зарплат та жорсткі механізми внутрішнього контролю. Якщо керівництво МВС не виконає обіцянки щодо належного фінансового забезпечення патрульних (подібні обіцянки Президента учасникам АТО так і залишилися невиконаними), це перекреслить весь прогрес при створенні патрульної поліції та знищить мотивацію співробітників працювати по-новому.

Для запуску нової структури 2 липня 2015 року Верховна Рада ухвалила закон «Про національну поліцію». Остання складатиметься з кримінальної і патрульної поліції, спеціальної та поліції охорони, а також поліції особливого призначення. Водночас, деякі експерти критикують запуск патрульної поліції ще до вступу нового закону в дію.

Важливим нововведенням є збереження за керівництвом МВС лише політичних функцій, тоді як керівник національної поліції має стати партійно незаангажованим. Відповідно до закону, його призначатиме і звільнятиме Кабмін за поданням Прем'єр-міністра і пропозицією очільника МВС, але важливо прописати більш дієві заборони політизації відомства.

Розділення функцій МВС і національної поліції є важливим кроком щодо деполітизації правоохоронної системи.

Обмеження МВС лише політичними функціями зменшить політичну боротьбу за міністерство, яке завжди сприймалося як потужна зброя для боротьби з опонентами. Водночас збереження в законі розмиті норми, що «міністр виконує інші обов'язки відповідно до цього та інших законів України», дозволяє штучно збільшувати повноваження очільника МВС.

Показово, що у разі успішності патрульна поліція стане перемогою президентської адміністрації, а не Арсена Авакова, який після вступу на посаду законсервував міністерство, а не реформував його. У зв'язку з цим за останній тиждень міністр розгорнув бурхливу діяльність, розпустивши ДАІ у Миколаєві та Маріуполі, хоча такі піар-кроки можна було робити відразу після Революції гідності. Це дозволило б не розгубити

той кредит довіри, який дали громадяни новій владі після втечі Віктора Януковича.

Створення патрульної поліції є важливим сигналом для суспільства, але він мало вплине на рівень корупції в державі. Для цього необхідні системні зміни у кримінальній поліції та головне – реформа прокуратури та судів.

Патрульна поліція мало вплине на рівень корупції в державі.

Генпрокуратура у її нинішніх повноваженнях залишається потужною зброєю у руках Президента. Цей аспект, а також зацікавленість самих прокурорів у існуванні корупційної системи є основними перепонами на шляху змін у відомстві.

Активісти в регіонах не вірять в боротьбу з корупцією, оскільки на місцевому рівні всі справи блокуються на рівні прокуратури та суддів. На центральному рівні також нема успішних прикладів, коли прокуратура довела справи щодо високопосадовців до завершення.

Активна діяльність Генпрокурора щодо представників колишньої Партії регіонів виявилися не більше ніж піаром, тоді як найбільш одіозні чиновники часів Віктора Януковича уникли переслідування та вивели активи за кордон. Не дано правової оцінки бездіяльності Олега Махніцького та Віталія Яреми, які не лише не запустили реформу прокуратури, але й не просунулися у розслідуванні корупційних схем попередньої влади.

Ситуація погіршується відсутністю покарання для прокурорів, які вели справи проти активістів Майдану, та нещодавнім виявленням величезних сум при обшуку співробітників Генпрокуратури. В умовах, коли українська прокуратура абсолютно себе дискредитувала, збереження за нею можливості делегувати своїх

Генпрокуратура – один з найбільш дискредитованих правоохоронних органів.

представників у Вищу раду юстиції та тривала боротьба за вплив Генпрокурора на формування нової спеціалізованої антикорупційної прокуратури ще раз свідчать про бажання президентської адміністрації використовувати відомство у політичних цілях.

Відповідно змін до закону «Про прокуратуру», ухвалених 2 липня 2015 року, конкурсна комісія з відбору на адміністративні посади в спеціалізованій антикорупційній прокуратурі складатиметься з чотирьох делегатів від прокуратури та семи – від Верховної Ради. Кількість прокурорів пропонується поступово зменшити з 15 тисяч у 2015 році до 10 тисяч у 2018 році.

Терміни реалізації закону «Про прокуратуру» постійно зміщуються: з квітня 2015 року вони були перенесені на 15 липня 2015 року, тепер говорять про середину вересня 2015 року як реалістичну дату створення 178 місцевих прокуратур і позбавлення прокуратури функції загального нагляду.

Якщо під час відбору співробітників Національного антикорупційного бюро та формування антикорупційної прокуратури не будуть мінімізовані політичні впливи, Президент не стиме персональну відповідальність за провал у боротьбі з корупцією. Аналогічно, затримки з реалізацією закону «Про прокуратуру» та відсутність успішних прикладів боротьби з корупцією у самому відомстві і надалі підірватимуть довіру до державних інституцій. Це остаточно закрийє вікно можливостей для проведення реформ в Україні, коли влада втратить підтримку як суспільства, так і західних партнерів.

Бажання Президента зберегти вплив на Антикорупційне бюро та використовувати нереформовану Генпрокуратуру у політичних цілях закрийє вікно можливостей для реформ.

Ініціативність Києва як запобіжник від зовнішніх сценаріїв щодо Донбасу

Намагаючись заморозити конфлікт на Донбасі та зняти українське питання з власного порядку денного, Захід «працює» з єдиною стороною,

яка, на відміну від Росії та ДНР-ЛНР, піддається його впливу – Києвом. При цьому іншого плану, ніж Мінськ-2, західні партнери не мають. За ос-

танні тижні риторика американських і європейських високопосадовців змінилася. Почастішали офіційні заяви з боку Єврокомісії, ОБСЄ, МЗС Німеччини тощо, у яких українську владу схиляють до одностороннього виконання інших мінських домовленостей у частині конституційної реформи, закріплення особливого статусу окремих районів Донбасу та проведення місцевих виборів на цій території, не чекаючи виконання зобов'язань з боку Росії та підконтрольних їй бойовиків. Таким чином, Київ став заручником своєї готовності йти на поступки та неспроможності напрацювати власну карту дій з мирного врегулювання, яка зможе замінити Мінськ-2.

Одностороннє виконання мінських домовленостей Києвом буде критично сприйняте більшістю суспільства – як зрада українських військових, які до останнього утримували Дебальцеве, щоб посилити переговірні позиції України у Мінську у лютому 2015 року. Подібний сценарій можливий лише при черговій ескалації на Донбасі, коли поступки Києва знову будуть обґрунтовані бажанням уникнути більших жертв.

Найбільш вірогідним напрямком для ескалації є периметр навколо Донецька – від Авдіївки до Мар'їнки. Саме тут відбуваються найбільш інтенсивні обстріли, а 3 червня 2015 року було організовано масований наступ проросійських з'єднань. Для бойовиків стратегічний інтерес становить Курахівська ГЕС, дорога на яку пролягає через Мар'їнку.

Водночас керівництво ДНР демонстративно погоджується на проведення місцевих виборів за участю міжнародних спостерігачів і відводить бойовиків з Широкиного. Справжніми мотивами останнього кроку є значні жертви проросійських найманців у цьому населеному пункті та перенесення обстрілів на північ від Широкиного.

Про те, що це імітація, а не реальні кроки щодо деескалації, свідчить створення у червні 2015 року російської військової бази біля селища Сонцеве за 2 км від лінії розмежування. Роз-

Захід схиляє Київ до одностороннього виконання мінських домовленостей.

Потенційна ескалація на Донбасі може бути використана для обґрунтування поступок Києва.

міщення військової частини на середині шляху між Донецьком і Маріуполем свідчить про те, що вона може використовуватися для логістичної підтримки наступу бойовиків як на північ, так і на південь.

Щоб уникнути тиску Заходу щодо одностороннього виконання Мінську-2, українській владі потрібно ефективніше вибудовувати комунікацію з міжнародною спільнотою як у питанні наведення доказів готовності росіян до ескалації на Донбасі, так і у питанні презентації комплексного плану врегулювання конфлікту.

Бачення президентської адміністрації щодо конфлікту на Сході чітко читається у програмній статті директора Національного інституту стратегічних досліджень (головного аналітичного центру при Президентові України) Володимира Горбуліна «П'ять сценаріїв для україно-російських відносин».

На думку автора, одним з найбільш прийнятних для України є сценарій «ні миру, ні війни» або «обмеженої війни та перманентних переговорів». Він передбачає стримування Росії на Сході, нарощення військового потенціалу та поступовий перехід до політики витіснення бойовиків з контрольованих ними територій. Автор визнає, що подібний сценарій потребуватиме значних політичних змін від української влади, посилення обороноздатності, креативної дипломатії та витонченої пропаганди. Проте поєднання поступок Києва Заходу і посилення тиску на ДНР-ЛНР може потенційно призвести до вибуху і ще одного витку ескалації.

У той же час найбільш прийнятним для деяких країн ЄС і Росії є замороження конфлікту на кшталт Придністров'я, коли Донбас залишається під юрисдикцією України. Київ бере на себе тягар відновлення зруйнованих регіонів, тоді як фактично в регіоні діятиме проросійський маріонетковий уряд. Подібний розвиток подій стане безперспективним для України, оскільки вона отримає фактор перманентної дестабілізації, непосильну еконо-

Ефективна комунікація може вберегти Київ від західного тиску щодо Мінську-2.

Замороження конфлікту є найбільш прийнятним варіантом для Росії і ЄС, але не України.

мічну ношу та серйозний удар по міжнародному іміджу.

Володимир Горбулін не виключає, що під тиском внутрішніх і зовнішніх факторів Україні змушена буде погодитися на цей сценарій. Водночас, радник Президента вважає, що під час переговорів потрібно наполягати на компенсації ризиків. Зокрема, пропонується на певний період передати окуповані бойовиками території під міжнародну юрисдикцію, обмеживши економічні контакти України з цими територіями. Донецьк, Луганськ і прикордонні пункти, які не підконтрольні Києву, мають бути демілітаризовані та передані під міжнародну юрисдикцію, тоді як у Харкові, Дніпропетровську, Одесі, Миколаєві та Запоріжжі потрібно розмістити спільні військові бригади України та країн НАТО. Крім того, «Україна отримує економічну компенсацію за свою готовність попередити велику континентальну, а можливо, і світову війну ціною тимчасової втрати власної території». Передбачається також політична компенсація у вигляді чітко артикульованих перспектив членства у ЄС і НАТО.

Якщо окреслені вище пункти є кристалізованою позицією Києва щодо Донбасу, її треба послідовно доносити до міжнародних партнерів через всі можливі канали комунікації. Інакше відсутність власних планів мирного врегулювання сприйматиметься як інертність української влади, якій нав'язуватимуть зовнішні сценарії.

У Заході сформувалося помилкове враження, що Мінськ-2 приніс припинення вогню. Насправді зменшилася лише його інтенсивність, тоді як

Київ має постійно нагадувати Заходу про постійне порушення мінських домовленостей Росією та бойовиками.

українські військові продовжують нести постійні втрати. Київ повинен постійно нагадувати міжнародним посередникам про факти порушення мінських домовленостей: захоплення Дебальцевого, відсутність прогресу в обміні полоненими, нещодавню спробу бойовиків захопити Мар'їнку.

Ще однією важливою лінією міжнародного дискурсу української влади є розслідування обставин катастрофи «Боїнг-777», яка трапилася рівно рік тому. Саме ця подія переламала ставлення Заходу до подій на Донбасі, а тому потрібно використати результати розслідування для посилення міжнародного тиску на Росію. Зокрема, Києву доцільно підтримати нещодавню заяву прем'єр-міністра Нідерландів Марка Рютте щодо створення міжнародного трибуналу ООН для притягнення до відповідальності винних у авіакатастрофі. Докази використання російської зброї російськими військовими у цьому конкретному випадку можуть стати основою для міжнародного визнання Росії спонсором тероризму чи агресором.

Москві надзвичайно некомфортна роль міжнародного ізгоя, і вона намагається налагодити різні канали комунікації із Заходом. Від роботи українських дипломатів залежатиме, наскільки їй це вдаватиметься. Для українського МЗС програма-максимум – наближення політики США та ЄС до позицій Канади, яка залишається найпослідовнішим критиком порушення Росією норм міжнародного права та невиконання мінських зобов'язань.

Річниця катастрофи малайзійського авіалайнера може консолідувати Захід у засудженні російської агресії проти України.

Економічна ситуація

Дефолт Греції і її небажання виконувати вимоги міжнародних фінансових організацій може призвести до її виходу з ЄС і слугувати поганим прикладом для інших країн-боржників єврозони, а також поставить під питання життєздатність ЄС як політичного та економічного союзу. Незважаючи на активні

спроби ЗМІ провести паралелі між Грецією та Україною, грецький дефолт напряду не вплине на Україну, а можливість українського дефолту визначатиметься іншими факторами, зокрема – успішністю переговорів Мінфіну з приватними кредиторами, розміром ЗВР та співпрацею з МВФ.

Греція та Україна: точки дотику

1 липня 2015 року Греція допустила технічний дефолт, не перевівши МВФ транш у розмірі 1,54 млрд. євро в рамках погашення заборгованості. Лідери ЄС не пішли на поступки і не продовжили програму фінансової допомоги Афінам. Таким чином Греція стала першою країною з розвиненою економікою, яка допустила дефолт.

Греція стала першою країною з розвиненою економікою, яка допустила дефолт

Головна причина дефолту та фінансової кризи – економічна політика Греції, яка фактично призвела до конфлікту з трійкою основних міжнародних кредиторів: МВФ, ЕЦБ та ЄС.

Якщо не будуть реалізовані «м'які» сценарії, що передбачають вирішення конфлікту без ви-

ходу Греції з єврозони, «жорстка» альтернатива – вихід Греції з ЄС і впровадження власної валюти – драхми. З точки зору довгострокових наслідків, такий сценарій мало влаштовує як самих греків, так і, власне, ЄС.

Грецька криза не стала несподіванкою для світової спільноти. Міжнародні інвестори передбачали таку можливість, оскільки були свідками тієї економічної політики, яку проводив уряд Греції протягом останніх років. Однак, оголошення дефолту все одно мало шоковий ефект. В результаті, в короткостроковому періоді дефолт вплинув на мінливість фондових та валютних ринків.

Щодо довгострокового періоду, то наслідки грецької кризи можуть мати неоднозначний характер, у першу чергу, в геополітичному аспекті.

Греція не відіграє суттєвої ролі в економічному житті еврозони: частка Греції в економіці ЄС – 1,4%, її населення становить лише 11 млн.

людей порівняно з 500 млн. в ЄС. Відтак, технічно вихід Греції з еврозони не повинен спричинити суттєвих економічних проблем, зокрема, для європейської банківської системи.

Однак, грецька криза може стати загрозливим прецедентом для всього Євросоюзу, спричинивши значні ризики щодо життєздатності спільного ринку для півмільярда споживачів, адже раніше подібних випадків не було. Це може слугувати додатковим чинником для послаблення євро (до 10%) і уповільнення темпів економічного росту всього євро регіону. Крім того, схожі економічні проблеми переживають також Італія, Іспанія, Португалія. Вихід із еврозони декому з політиків у цих країнах може здатися цілком привабливим вирішенням боргових проблем. Такий розвиток подій ще більше ставить під загрозу політичні та економічні перспективи ЄС.

Грецький дефолт не матиме прямих наслідків для України, яка не має тісних економічних зв'язків з «батьківщиною демократії». Крім того, українці не є грецьким кредиторами. Тому вплив грецької кризи на нашу економіку матиме опосередкований характер – через курс євро. З одного боку, виграють українські споживачі – гривня зміцніє відносно євро, і європейські товари стануть для нас дешевшими. З іншого боку, програють виробники, що експортують свою продукцію до країн Старого Світу – їхня продукція стане дещо дорожчою для європейських покупців. Який з чинників матиме більший ефект, поки спрогнозувати важко.

Грецький дефолт не повинен вплинути на подальшу співпрацю України та МВФ у питанні отримання кредитів, оскільки ключовим питанням і надалі залишатиметься виконання Україною зобов'язань щодо реформування економіки. Водночас, не слід забувати про іміджевий вплив через асоціації України з Грецією,

Наслідки грецької кризи можуть мати неоднозначний характер у геополітичному аспекті.

Вплив грецької кризи на нашу економіку матиме опосередкований характер – через курс євро.

оскільки обидві країни сприймаються у призмі православної Європи з її візантійськими традиціями державного управління та проблемами з корупцією.

Що ж до оцінки ймовірності оголошення Україною технічного дефолту і проведення паралелей з Грецією, треба враховувати специфіку умов, на яких отримували кредити обидві країни.

В контексті гіпотетичного дефолту Україна, на відміну від Греції, винна гроші переважно приватним інвесторам, а не міжнародним організаціям. Київ, на відміну від Афін, веде з МВФ конструктивну співпрацю і може розраховувати на подальшу підтримку. Крім того, варто взяти до уваги порядок сум, які країни заборгували: у випадку України мова йде про 20 млрд. доларів, а у випадку Греції – про понад 300 млрд. євро.

Ключовими ж факторами, які впливатимуть на загрозу дефолту є наступні: успішність переговорів керівника Мінфіну з кредиторами щодо списання частини боргів, стан золотовалютних резервів, який в значній мірі залежить від взаємовідносин України з МВФ. Останнє визначатиме можливість подальшого отримання фінансування з боку міжнародних організацій. У свою чергу, ключове питання, яке визначає специфіку співпраці з МВФ – успішність процесу реформування економіки.

Станом на 1 липня 2015 року, НБУ збільшив свої ЗВР до 10,264 млрд. дол. Таким чином, з початку року вони зросли вдвічі. Такого обсягу достатньо для виконання зобов'язань та поточних операцій уряду і НБУ. При цьому слід врахувати, що за останній час Україна здійснила виплати з погашення та обслуговування державного/гарантованого державою боргу і перерахувала черговий платіж МВФ (близько 450 млн. дол).

Навіть якщо Україна не домовиться з приватними кредиторами, не слід драматизувати ситуацію. По-перше, у випадку України мова йтиме не про суверенний дефолт, тобто повну

Київ поки веде з МВФ конструктивну співпрацю і може розраховувати на подальшу підтримку.

З початку року золотовалютні резерви НБУ зросли вдвічі і перевищують 10 млрд. дол.

відмову держави від сплати всіх боргів, а про так званий технічний дефолт, який виникає, коли країна порушує одну з умов кредитного договору (зокрема, графік виплат), але при цьому не відмовляється від сплати всього боргу. По-друге, технічний дефолт, про який зараз так багато дискутують, у першу чергу

приведе до закриття для українських компаній доступу до міжнародного ринку капіталу. Однак, цей ринок фактично і так закритий для українського бізнесу. Основний ресурс, який доступний для України – це кошти міжнародних організацій. Поки що він умовно доступний.

Політична конкуренція

Правляча коаліція та існуюча конфігурація політичних сил, сформована під впливом політичної кон'юнктури в 2014 році, остаточно себе вичерпала. Парламент, який було обрано в умовах загострення воєнних дій на Донбасі, переживає системну кризу і не спроможний приймати дієве законодавство.

Наближення місцевих виборів не активізувало комунікацію влади з виборцями в прифронтових південно-східних регіонах України, де достатньо сильною залишається проросій-

ська пропаганда. Все це відбувається на фоні погіршення економічної ситуації та зuboжіння населення, які слугують об'єктивними факторами для росту опозиційних настроїв. Якщо в Києві та Львові ситуація із місцевими виборами є прогнозованою, то вибори мерів в Харкові, Дніпропетровську та Одесі незаслужено обділені увагою провідних коаліційних гравців, що є небезпечним прорахунком, враховуючи важливість цих регіонів для внутрішньої стабільності в Україні та її національної безпеки.

Можливий сценарій перезавантаження влади на 2016 рік

Наближення місцевих виборів загострює протиріччя всередині парламенту. Намагаючись продемонструвати турботу про електорат, народні депутати поставили під загрозу подальшу співпрацю з МВФ, фінансово-банківську систему та стабільність правлячої коаліції. Про політичну неспроможність парламенту і можливий вихід із лав коаліції заговорили в «Самопоміч» та Радикальній партії Ляшка.

Скандальне голосування щодо реструктуризації кредитних зобов'язань в черговий раз розділило пропрезидентську фракцію. Юрій Луценко звинуватив колег в популізмі і на знак протесту залишив пост керівника фракції БПП. Крім внутрішньополітичних ризиків, голосування «за долар по 5» в черговий раз продемонструвало західним кредиторам, що Верховна Рада в своїй діяльності керується не держав-

ницькими, а партійними та корпоративними інтересами.

Це викликало дуже жорстку реакцію зі сторони Петра Порошенка, який заявив, що «таке державне рішення ставить під питання майбутнє парламенту». Неконтрольованість Верховної Ради збільшує ризики проведення дострокових парламентських виборів весною 2016 року.

Логіка перезавантаження парламенту зрозуміла і вибудовується наступним чином.

В жовтні 2015 року відбуваються планові місцеві вибори відповідно до старої Конституції та за діючим законодавством. Після вступу в силу конституційних поправок щодо децен-

Президенту все складніше контролювати власну депутатську фракцію.

тралізації (відповідно до Мінських угод – не пізніше грудня 2015 року) проводяться ще одні місцеві вибори, оскільки ради обиралися під інші повноваження. Крім того, враховуючи протиріччя в коаліції, окремі представники влади не виключають можливість проведення позачергових місцевих і парламентських виборів весною 2016 року.

Такий сценарій вигідний Президенту, оскільки місцеві вибори 2015 року дають можливість перевірити рейтинги опонентів, переформатувати владу та апробувати нове виборче законодавство.

Наступні місцеві вибори можуть бути проміжними і дозволять протестувати як нове виборче законодавство, так і рейтинги опонентів.

Боротьба за Дніпропетровськ, Одесу і Харків

Дніпропетровськ, Одеса, Харків є ключовими регіонами для внутрішньополітичної стабільності в Україні. Хоча з часів Євромайдану в цих регіонах активно проявили себе волонтерські організації та громадські об'єднання, представники громадянського суспільства так і не змогли конвертувати свій громадянський вплив в політичний. Нова влада почала будувати свою вертикаль влади за допомогою старих кадрів Януковича, які знають систему та контролюють ситуацію в регіонах.

Зокрема, заступниками голови Дніпропетровської ОДА Валентина Резніченка залишилися працювати колишні функціонери з часів Віктора Януковича Олег Кужман та Тимчук Айна, яка відповідала за організацію виборчих кампаній. Від команди Президента на посаду мера Дніпропетровська може бути висунута кандидатура народного депутата від «Блоку Петра Порошенка» Івана Куліченка, який з 2000 по 2014 роки обіймав цю посаду. Ціка-

В Дніпропетровську спостерігається політичне зближення «Опозиційного блоку» та БПП для протидії команді Ігоря Коломойського.

вим є той факт, що народний депутат від «Опозиційного блоку» Олександр Вілкул заявив, що не збирається висувати свою кандидатуру на посаду мера, оскільки буде підтримувати Івана Куліченка.

Від Ігоря Коломойського найімовірнішими кандидатами є Святослав Олійник або Борис Філатов. Раніше, команда Коломойського вела переговори з першим заступником мера Анатолієм Крупським щодо його участі в кампанії, однак, за даними місцевих ЗМІ, згоди не було досягнуто. Таким чином, в Дніпропетровську є єдиний кандидат від БПП та ОП – Іван Куліченко, якому буде протистояти поки що не визначений кандидат від Ігоря Коломойського.

Незважаючи на призначення Міхеїла Саакашвілі на посаду головою Одеської ОДА, даний регіон залишається проблемним в електоральному плані для Президента. Чинний мер Одеси Геннадій Труханов (представник Партії регіонів) по різних опитуванням випереджає

Ігор Коломойський ще не визначився зі своїм кандидатом на посаду мера Дніпропетровська.

головних претендентів – Едуарда Гурвіца, Сергія Ківалова та інших. Важливим фактом є те, що Геннадій Труханов має бізнесові зв'язки із групою «Приват» Ігоря Коломойського. Тому не виключено, що на майбутніх виборах дніпропетровський олігарх буде підтримувати і надалі Геннадія Труханова, в той час, як решта політичних гравців не має достатньо впливових регіональних фігур.

Колишній регіонал Геннадій Труханов має найбільші шанси на перемогу в Одесі

Набагато складніша ситуація в Харкові, який, по суті, залишається останнім форпостом для представників колишньої влади – Геннадія Кернеса та Михайла Добкіна. Геннадій Кернес має команду, до якої можна віднести апарати Харківської міської ради та районних адміністрації, а також міцну депутатську більшість в міській раді. Мер Харкова володіє найбільш рейтинговими місцевими ЗМІ. Піар правоохоронних органів навколо порушення проти нього кримінальних справ ще більше формує серед мешканців Харкова імідж політика, який страждає від політичних репресій.

Інтрига в Харкові може відбутися лише тоді, коли в бюлетені не буде прізвища Кернеса, який може за станом здоров'я відмовитися від кампанії. Проте, наступниками Кернеса можуть стати Михайло

У Харкові відсутня реальна альтернатива для Геннадія Кернеса.

Добкін, який має досить великий персональний рейтинг, його заступник і компаньйон Ігор Терехов, чи навіть нардеп Дмитро Святаш, який володіє корпорацією «АІС».

Також не виключається висування в кандидати экс-нардепа від КПУ Алли Александровської, экс-міністра аграрної політики Ігоря Швайки, Інни Богословської та кандидата від групи «Відродження», яку фінансує Ігор Коломойський. Місцеві ЗМІ найбільш ймовірним конкурентом для Кернеса називають Арсена Авакова, який навряд чи має бажання залишати посаду міністра МВС та повертатися в регіон.

Однак, міністр може делегувати своїх представників на вибори, зокрема, нардепа Антона Герашенка, депутата Харківської облради Івана Варченка та колишнього керівника Харківської обласної міліції Ігоря Репешка. В свою чергу, висування экс-мера Харкова Володимира Шумілкина, який користується певним авторитетом, могло б стати компромісним рішенням як для влади, так і для опозиції.

Таким чином, в Одесі та Харкові існує висока ймовірність політичного реваншу представників «Опозиційного блоку». В Дніпропетровську спостерігається об'єднання зусиль БПП та «Опозиційного блоку» у боротьбі проти Ігоря Коломойського.

На Півдні та Сході «Блок Петра Порошенка» іде на співпрацю з «Опозиційним блоком».

Метою публікації є надання об'єктивної інформації про поточні політичні події в Україні та поглибленого аналізу головних тенденцій внутрішньополітичного життя в державі. Подібний аналіз допоможе розставити пріоритети у справі проведення реформ у різних сферах державної політики та оцінити якість державних рішень з точки зору їх впливу та послідовності. Окрема увага приділяється оцінці політичної конкуренції в Україні та здатності ключових політичних гравців реагувати на виклики часу.

© 2015 Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД)
У разі цитування обов'язкове посилання на МЦПД

Відповідальний за проект: Ярослав Ковальчук

Відповідальні за розділи:

Державні рішення» — Ярослав Ковальчук

«Економічна ситуація» — Василь Поворозник

«Політична конкуренція» — Анатолій Октисюк

Колектив експертів МЦПД: Василь Філіпчук, Ярослав Ковальчук, Василь Поворозник, Анатолій Октисюк.